

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 696

van **MAXIM VEYS**

datum: 27 april 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Stortplaats Silvamo Kortemark - PFAS

Op 15 november 2022 verleende de minister een omgevingsvergunning voor de verdere exploitatie van de Silvamo-stortplaats in Kortemark, op de vroegere steenbakkerij van Desimpel.

In de vergunning is, niettegenstaande de veelvuldige bezwaren, opgenomen dat er PFAS-houdende afvalstoffen (binnen de categorie "gevaarlijke stoffen") op deze stortplaats mogen worden gestort. Als bijzondere milieuvoorwaarde is opgenomen dat PFAS-houdende afvalstoffen onder zoutcelcondities gestort moeten worden. Er moeten ook maatregelen worden genomen opdat de verspreiding van PFAS via het effluent van de waterzuivering van het percolaat wordt vermeden. De waterzuivering moet zorgen voor verregaande verwijdering van de aanwezige verontreiniging uit het percolaatwater opdat PFAS-verbindingen niet worden geloosd met bedrijfsafvalwater.

De verlenging van de vergunning voor de exploitatie van de stortplaats zet zo de deur open voor de opslag van met PFAS vervuilde gronden. De omwonenden van de stortplaats vrezen onder meer dat ook de PFAS-gronden van het Oosterweelproject in Antwerpen naar het stort in Silvamo zullen kunnen worden afgevoerd.

Om deze reden dienden het college van burgemeester en schepenen van Kortemark en een lokale actiegroep een vernietigingsberoep in bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) tegen de afgeleverde vergunning. De exploitant van de stortplaats verklaarde echter in de pers dat er op dit moment geen plannen zijn om met PFAS vervuilde grond te storten, en er geen sprake zou zijn van een samenwerking met Lantis. Voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen werd verklaard dat er geen intentie was om PFAS-afval te aanvaarden.

Ondertussen blijkt uit een nieuw bodemonderzoek uitgevoerd door de firma BOVA ENVIRO+ dat er naast de oude kleiputten aan de site van stortbedrijven Silvamo en DOP De Bree/Kortemark nu al veel vervuiling aanwezig is. Zo zou er onder meer een verhoogde concentratie aan PFAS, lood en andere zware metalen in de grond zitten. Uit de studie van Bova en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) blijkt dat er verhoogde waarden voor PFAS en nikkel zijn teruggevonden. Nochtans is het gebied niet opgenomen op de kaart met risicosites die verband houden met PFAS-verontreiniging en heeft de OVAM beslist geen verder bodemonderzoek te doen.

1. Hoe verklaart de minister de gemeten hoge PFAS-waarden in de onmiddellijke omgeving van DOP Kortemark nv en de stortplaats categorie 2 van nv Silvamo?

2. Welke informatie heeft de minister over de bron van de vervuiling en de vervuilingsspluim?
3. In 2019 brak het PFAS-schandaal in Nederland uit. Heel wat vervuilde gronden konden toen niet meer gestort worden in Nederland.

Is er Nederlands PFAS-afval of met PFAS vervuilde gronden naar Vlaanderen gekomen, bijvoorbeeld via Grondreinigingscentra? Zo ja, bestaat er een register met internationale afvaltransporten van PFAS-afval en met PFAS vervuilde gronden? Kan er een overzicht gegeven worden van transport van PFAS-afval en met PFAS vervuilde gronden van Nederland naar België van 2018 tot vandaag? Kan de minister een overzicht geven van GRC's die PFAS-afval en met PFAS vervuilde gronden mogen aanvaarden?

4. Welk verder onderzoek gaat er gebeuren naar de oorsprong, omvang en verspreiding van de PFAS-vervuiling in Kortemark?
5. Hoe verklaart de minister dat deze vervuiling niet wordt weergegeven op de kaart met risicosites voor PFAS-vervuiling?
6. Elke stortplaats heeft een werkplan dat aangeeft wat, waar en hoe gestort wordt.
 - a) Welke werkplannen werden gedurende hun huidige vergunning afgeleverd?
 - b) Welke afvalstoffen zijn effectief gestort in deze put?
 - c) Hoe werden de verschillende werkplannen afgestemd op de verschillende vergunningen van Silvamo nv?
 - d) Hoe worden de hoge PFAS-waarden verklaard?
7.
 - a) Graag een overzicht van de overtredingen die zijn gemeld door Milieu-inspectie tussen 2015 en vandaag voor Silvamo nv met daarbij telkens vermelding van de datum, aard, aanleiding en vaststellingen van de overtreding. Graag daarbij telkens ook vermelding van de gevolgen, en of er al dan niet een proces-verbaal werd opgesteld.
 - b) Graag desgevallend per handhavingsinitiatief vermelding van de sanctie die aan de overtreder werd opgelegd. In geval van het opleggen van een boete, graag telkens vermelding van de hoogte van de boete.
8. Welke interventies zijn er geweest op het grondgebied van Kortemark door de Vlaamse Milieu-inspectie? Graag een overzicht vanaf 1 januari 2022, met datum, aard, aanleiding, vaststellingen en gevolgen van de interventie(s).

ANTWOORD

op vraag nr. 696 van 27 april 2023

van **MAXIM VEYS**

1. Een oriënterend bodemonderzoek – exploitatieonderzoek werd door de erkend bodemsaneringsdeskundige NV Bova Enviro+, naar aanleiding van de stopzetting van de inrichting voor de opvulling van een kleigroeve met niet-verontreinigde bodem van de NV DOP Kortemark uitgevoerd. Het rapport dateert van 17/11/2022. In het exploitatieonderzoek wordt geoordeeld dat de vastgestelde PFAS-verontreiniging in het grondwater (maximaal 1,2x toetsingswaarde BSN), die vermoedelijk verband houdt met de opvulling met uitgegraven bodemmateriële 2012 tot 2022, geen duidelijke aanwijzing van een ernstige bodemverontreiniging vormt. Er is bijgevolg geen beschrijvend bodemonderzoek nodig.

Op de site geëxploiteerd door NV Silvamo, dat geen onderdeel uitmaakt van bovenvermeld oriënterend bodemonderzoek – exploitatieonderzoek, is in peilbuis 4 een significant verhoogde waarde PFAS gevonden. Deze verhoogde concentratie is gedetecteerd tijdens grondwateronderzoek uitgevoerd in opdracht van de gemeente Kortemark. Door afdeling Handhaving werd in februari 2023 een grondwateronderzoek uitgevoerd, waarbij 4 van de 7 peilbuizen rondom de stortplaats bemonsterd werden, nl. de peilbuizen ten noorden van de stortplaats nabij de grens met DOP Kortemark. Hierbij werd de grondwaterverontreiniging ter hoogte van peilbuis P4 bevestigd. Door de afdeling Handhaving werd vervolgens op 03/04/2023 onder meer een bronnenonderzoek opgelegd aan de voormelde exploitant, waarvan het rapport met de resultaten dient aangeleverd te worden tegen 15/07/2023.

2. De oorzaak van de PFAS-verontreiniging ter hoogte van peilbuis P4 op de stortplaats van NV Silvamo is op heden niet eenduidig gekend. Het rapport met de resultaten van het bovenvermeld bronnenonderzoek werd door afdeling Handhaving gevraagd tegen 15/07/2023.
3. De POP-verordening definieert PFAS-houdend afval als afval met concentraties PFOS >50 mg/kg (cf. bijlage IV POP-verordening, over enkele maanden wordt hier ook PFOA en PFHxS aan toegevoegd).

Afval met concentraties beneden deze grenswaarden uit de POP-verordening kan vrij verwijderd of nuttig toegepast worden door de hiervoor vergunde verwerkers. GRC Kallo biedt een specifieke technologie aan voor de reiniging van gronden die beperkte concentraties aan PFAS bevatten. De gronden worden bij GRC Kallo gereinigd tot op het niveau dat de PFAS-concentraties zich onder de waarden voor het vrij gebruik als bodem bevinden.

PFAS-houdend afval, dus afval met concentraties PFOS >50 mg/kg, wordt in Vlaanderen enkel op hoge temperaturen verwerkt in gespecialiseerde draaitrommelovens voor de verwerking van gevaarlijke afvalstoffen. In Vlaanderen biedt enkel Indaver (Antwerpen) deze verwerkingstechniek aan.

Het grensoverschrijdend transport van afval wordt geregeld onder de Europese Verordening betreffende de overbrenging van afvalstoffen (EVOA). De OVAM houdt op haar website een publiek toegankelijke lijst bij van alle kennisgevingsdossiers die werden goedgekeurd voor grensoverschrijdend transport van en naar Vlaanderen.

4. In eerste instantie is in het plan van aanpak van het bronnenonderzoek voorzien om onder andere 3 clusters van peilbuizen (rond peilbuis P4) bij te plaatsen, te bemonsteren en alle grondwaterstalen te analyseren op onder andere PFAS. Alle aanwezige peilbuizen zullen worden genivelleerd en de filterstellingen zullen worden gecontroleerd. Ook zullen er nog bodemstalen genomen en geanalyseerd worden. Het bronnenonderzoek zal gebeuren onder begeleiding van een erkend MER deskundige in de discipline grondwater/erkend bodemsaneringsdeskundige.
5. Op de PFAS verkenner zijn de profielen van de peilbuizen én de analyseresultaten van de grondwaterstalen gelinkt aan het oriënterend bodemonderzoek – exploitatieonderzoek op het deelgebied van de NV DOP Kortemark vermeld in het rapport van 17/11/2022 terug te vinden.

No regret zones worden door de gemeente vastgesteld op advies van het Agentschap Zorg en Gezondheid.

6. a) Op 09/02/2023 werd door de exploitant aan de afdeling Handhaving een nieuw/aangepaste werkplan bezorgd ter goedkeuring, het nieuwe/aangepaste werkplan werd goedgekeurd door de Afdeling Handhaving op 27/04/2023 en omvat o.a. de bijzondere voorwaarden opgelegd door het M.B. d.d. 15/11/2022 (de huidige vergunning ref. OMV/2021092760).
 - b) Afvalstoffen die op heden effectief gestort werden op de stortplaats van Silvamo zijn waterzuiveringsslib, bagger- en ruimingsspecie, mineraal slib, niet-reinigbare grond en afvalstoffen van bodemsaneringsoperaties, niet-reinigbaar puin, bodemmassen van verbranding van afvalstoffen, PST slib, KSP-fractie uit glasrecyclage, anorganisch afval.
Op heden werden geen afvalstoffen van gekende PFAS-werven zoals 3M, Oosterweel, De Naeyer Willebroek gestort.
 - c) Elke exploitant dient te beschikken over een goedgekeurd Vlarew-werkplan alvorens met de activiteiten te starten. De stortactiviteiten bij Silvamo zijn gestart in 1996. Bij aanvang van de stortactiviteiten en tijdens de exploitatie werden diverse werkplannen voorgelegd ter goedkeuring aan de Afdeling Handhaving. Er werden recent werkplannen goedgekeurd door de afdeling Handhaving op 20/01/2012 en op 21/02/2017, een addendum aan het werkplan van 21/02/2017 werd goedgekeurd op 01/03/2021.
 - d) Silvamo is vergund om PFAS houdende afvalstoffen te accepteren (max. 50 mg/kg DS totaal PFAS). Bij een recente staalname door de afdeling Handhaving van een vracht mineraal slib werd 4,3 µg/kg DS totaal PFAS gemeten hetgeen een lage PFAS-waarde is.
Een deel van het percolaat van de stortplaats wordt ter plaatse gezuiverd, een ander deel wordt afgevoerd voor externe verwerking. Gezuiverd percolaat wordt periodiek bemonsterd door de exploitant alvorens het wordt geloosd in de Speyebeek, bij een recente opvolgingscontrole door Afdeling Handhaving werden geen PFAS teruggevonden in het effluent.
7. Sinds 2015 werden 4 aanmaningen opgemaakt voor vastgestelde overtredingen:
 - 14/01/2019 extra maatregelen nemen ter voorkomen geurhinder, bemonsteringsprocedure opstellen, opslagtanks laten keuren;
 - 02/04/2020 inzake aanvoer van afvalstoffen via de Hoogledestraat;
 - 27/04/2021 naar aanleiding van te hoge pH in het afvalwater;
 - 03/04/2023 uitvoeren bronnenonderzoek naar aanleiding van vaststelling aanwezigheid van PFAS in PP4.

De aanmaning van 03/04/2020 volgde naar aanleiding van een klacht, de andere aanmaningen volgden na uitvoering van ambtshalve inspecties (aangekondigd of onaangekondigd). Deze aanmaningen werden door de exploitant steeds goed en volledig opgevolgd, er volgde bijgevolg geen proces-verbaal.

De termijn van de aanmaning d.d. 03/04/2023 is nog niet verstreken, het opgelegde bronnenonderzoek werd inmiddels opgestart.

In de afgelopen 20 jaar werd er 1 proces-verbaal opgemaakt lastens Silvamo, dit pv werd opgemaakt op 20/01/2010 naar aanleiding van overschrijding van de Vlaremmrichtwaarde voor steekvastheid.

8. Er werden geen andere inspecties dan de inspecties bij Silvamo uitgevoerd in Kortemark in verband met de PFAS-problematiek sinds 01/01/2022. Door de toezichthouders van Omgevingsinspectie werden sedert 01/01/2022 11 terreininspecties uitgevoerd bij Silvamo.